

BAKA BRÖD OCH BARKA TIMMER

Det mäktiga nordnorska landskapet

Brist på skogsarbetare

I mitten av 1950-talet var det stor brist på skogsarbetare i Medelpad. År 1956 tillkom ”Porkala skogsarbetarby” i Sillre, för att rekrytera arbetskraft och skapa goda villkor för familjer från Finland. Lidens Tidning har tidigare skrivit om ”Porkala” i flera nummer. Men invandringen från öster räckte inte till utan det kom även skogsarbetare från vårt västra grannland Norge.

Huggare och ”kocka” från Nordnorge

I Åsen i Liden bakom Storberget ligger det lilla jordbruket Rötbacken. Skogsbolaget Wifstavarv drev, under faktor Magnussons kommando, stora avverkningsanläggningar i skogarna nordväst om byn Åsen. På oförklarliga vägar nådde ryktet om arbetsmöjligheterna i Åsen ända upp till Nordnorge. Närmare bestämt till Nord Kjosbotn med 7-800 innevånare och beläget ca 7 mil norr om Tromsö. Det är så långt norrut att Trekröset ligger söder härom. År 1955 inkvarterades 6 skogshuggare och en kokerska från Nordnorge hos Kajsa och Petrus Bergqvist på Rötbacken i Åsen.

18 år och ”kocka”

Skogshuggarna behövde både mycket och väl-lagad mat. Det var förr i tiden vanligt att ett arbetslag hade en egen ”kocka”. Den blott 18 år unga flickan Maj Lund från arbetarnas norska hemby blev tillfrågad 1955 om att ta ansvar för matlagningen. Det var smått om arbete så varje chans måste tas tillvara. Huggarlaget med Maj hyrde ett hus på Rötbacken bestående av ett rum och kök. Vatten fick bäras in och slasken bäras ut. Huset var helt omodernt. Begreppet tvättmaskin existerade inte. Den enda ”hjälp-redan” var vedspisen i köket, där all mat skulle

Maj Lund och en av de norska skogshuggarna från Rötbackstiden Leif Nystad. Foto 2007.

*Petrus och Kajsa Bergqvist.
Foto: Carina Österlund 1984.*

*Hyrstugan på Rötbacken några decennier
senare. Foto: Eva Bergqvist.*

tillagas. Ett mycket ”stabbigt” bröd bakades var tredje dag och gräddades i järnspisen. Den första tiden sov Maj i köket och ”gubbarna” i det enda rummet. Efter en tid fick dock Maj flytta in i värdparets hus.

7 öre per barkad timmerstock

Matvaror kördes en gång i veckan från affären i Liden (huset där Gustav Trååh bor idag) till Rötbacken av Karin Qvarnström, som tillsammans med maken Johan ägde affären. Varje dag vid lunchtid traskade Maj iväg med dagens lunch till huggarna på deras skogsskifte. Under tiden de åt tog Maj barkspaden och passade på att barka timmer, mot en ersättning av 7 öre per timmerstock.

Nationalidolen ”Kupperrn”

Under de tre år som Maj ”kockade” var det en minimal omsättning av huggare och trivseln var verkligen på topp. En eller två gånger i veckan

*Inträdesbiljett till VM i skridsko i
Östersund 1957.*

kom musiker och förgyllde kvällarna. Göran Åsell från Åsen kom ofta över med dragspelet. Någon gång bar det i väg till ”nöjesstaden” Sundsvall, men den stora händelsen var Världsmästerskapen i Skridskolöpning i februari 1957 på Fyrvala i Östersund. Norges stora stjärna var Knut ”Kupperrn” Johannesen som blev s.k. Allroundvärldsmästare på skridsko. Det personliga mötet med nationalidolen blev oförglömligt för Maj och skogshuggarna.

Kärt återbesök

Vårsåsongen avslutades alltid före midsommar, och den långa hemfärden (ca 120 mil) anträdades med en större bil (7 personer). Övernattning gjordes i Kalix. Höstsåsongen startade sedan i september-oktober.

För den unga Maj kom händelserna för femtio år sedan att bli ett minne för livet. Hon åter-

**Knut »Kupperrn»
Johannesen**

Norges
nationalidol.

Gerd, Maj och Gunvor, i Norge 2007.

vände för första gången till Rötbacken i augusti 2004. Självklart blev hon, under åren som ”kocka”, nära vän med många bybor och särskilt med syskonen Bergqvist på Rötbacken. Förra sommaren gav vi (Gerd och Gunvor, numera Näsman resp. Jonsson) oss iväg i hyrd husbil till Maj Lund (sedan länge Skoglund)

för att hälsa på i hennes hem i Nordnorge. Gunvors make Lennart var chaufför under resans 250 mil.

Det blev ett kärt återseende med massor av minnen. Den duktiga Maj blev så småningom småbrukarhustru med inhopp i hemtjänst och affär. Maken Per var borta långa tider på byggnadsarbeten, så Maj tog ett stort ansvar för de tre barnens uppväxt. Sist men inte minst blev resan ett underlag för denna artikel om snart glömda händelser i våra hemtrakter. Tack till Arne Johansson på Lidens Tidning, som så energiskt och intensivt efterlyst dessa minnen från oss.

Välkommen åter hälsar Maj och maken Per.

*Gunvor Jonsson
Sillre*

*Gerd Näsman
Järkvissle*

*Foto (om inte något annat anges):
Lennart Jonsson.*

*Landshövding Gerhard
Larsson inviger.*

Rolf Lidberg Muséum

**i Järkvissle Trollby
invigs**

**måndagen den 23 juni 2008
kl 10.30**

VÄLKOMMEN!